

SENTÈNCIA

En nom del Poble Andorrà.-

A la vila d'Andorra la Vella, el 17 de desembre del 2019

Reunida la Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, sota la presidència del Magistrat Sr. Albert ANDRÉS PEREIRA, i els Magistrats Srs. Vincent ANIÈRE i Jaume TOR PORTA, ha adoptat la resolució següent:

ANTECEDENTS DE FET

I.- Per escrit de data 20-6-2017, la Sra. MA.D.S.L formulava demanda pel procediment laboral contra la societat LDO, SL mitjançant la qual sol·licitava es dictés Sentència per la qual se la condemnés a satisfer la suma de 25.077,84.- € en concepte d'indemnització per desistiment justificat més altres 823,68.- €, en concepte d'hores extraordinàries, quantitats que havien de ser incrementades dels interessos legals a comptar de la contesta a la demanda. Interessava també que l'adversa fos condemnada a cotitzar les quantitats indicades a la CASS i que alhora se li imposessin les costes ocasionades inclosos els honoraris d'advocat i de procurador per la seva manifesta mala fe.

II.- El dia 20-7-2017, la representació processal de la societat LDO, SL contestava la demanda oposant-se a la mateixa, tot i sol·licitant es dictés Sentència desestimant les pretensions de la Sra. DS.L, imposant-li el pagament de les costes ocasionades, inclosos els honoraris d'advocat i de procurador.

III.- Practicades les proves considerades pertinents pel jutjador “a quo” i evacuat el corresponent escrit de conclusions per les parts litigants, en data 13-2-2019 requeia Sentència amb la següent part decisòria:

“Desestimar íntegrament la demanda formulada per part de la Sra. MA.D.S.L en data 20-6-2017 contra la societat LDO, SL i sense efectuar especial condemna en costes.”

IV.- Contra aquesta resolució, la Sra. MA.D.S.L ha interposat recurs d'apel·lació, i mitjançant escrit de conclusions presentat en data 12-4-2019, interessa la seva revocació i en el seu lloc es disposi l'acolliment íntegre de les pretensions contingudes en el seu escrit rector, el tot amb imposició a la contrapart de les costes ocasionades.

La representació processal de la societat LDO, SL també ha formulat recurs d'apel·lació interessant la revocació de la Sentència dictada per la jutjadora “a quo” i en el seu lloc es dicti Sentència en aquesta alçada que revoqui la decisió adoptada en relació al pronunciament de les costes, disposant en el seu lloc que les mateixes haviem de ser imposades a la demandant.

Les parts recurrents s'han oposat als recursos d'apel·lació articulats de contrari.

Ha actuat com a magistrat ponent el M.I. Sr. Jaume TOR PORTA.

FONAMENTS DE DRET

I.- ANTECEDENTS D'INTERÈS PER A LA RESOLUCIÓ:

El mes de novembre del 2002, la Sra. MA.D.S.L iniciava una prestació laboral per compte de la societat LDO, SL que es perllongava fins el dia 24-5-2017 en que, després d'un període de baixa mèdica de dues setmanes, i emparant-se en les previsions de l'art. 97 del CRL, desistia de la relació laboral mitjançant comunicació que ha estat transcrita en la resolució recorreguda. En aquestes en essència s'imputa a l'empresari un incompliment greu de les mesures de seguretat i salut en el treball, la manca de pagament de les hores extraordinàries que hauria realitzat durant la seva activitat laboral i finalment haver estat víctima d'actes vexatoris en la feina.

En aquest context, el dia 20-6-2017, la Sra. MA.D.S.L articulava demanda laboral en que reclamava una indemnització per desistiment justificat i alhora el pagament de les hores extraordinàries que havia realitzat el darrer any treballat.

La representació processal de la societat LDO, SL s'oposava a les pretensions de la treballadora negant la realitat dels motius que invocava la treballadora, sostenint pel contrari que el desistiment de la Sra. DS.L esdevenia injustificat. També negava que la treballadora hagués realitzat cap hora extraordinària.

La Sentència dictada per l'òrgan judicial d'instància desestima íntegrament la demanda, sense efectuar especial pronunciament en costes.

I és contra aquesta decisió que s'alcen ambdues parts litigants, fonamentant-se en els motius de recurs que seran examinats en el mateix ordre que han estat plantejats.

II.- RECURS DE LA SRA. MA.D.S.L

A.- En primer lloc, s'alça contra la decisió desestimària adoptada al respecte de la indemnització que per desistiment justificat reclamava. Avançava que de la testifical practicada per la Sra. M s'inferia que fins a finals de setembre del 2016 el seu horari de treball era de les 8 a les 17 hores de dilluns a dissabte de manera ininterrompuda. Referia que la jutjadora a quo no podia negar valor probatori a les seves indicacions doncs malgrat l'amistat que havien pogut mantenir, en l'actualitat no tenien cap mena de contacte. Quant a les indicacions de les treballadores de la societat defenent, si bé en qüestionava la seva credibilitat atès el vincle laboral que mantenia amb la demandada, referia que alguna d'elles confirmava l'hora d'inici de la jornada de treball. En tot cas al seu parer, la realització d'hores extraordinàries resultava clarament acreditada. Afegia que malgrat durant el mes d'octubre del 2016 havia comunicat a l'empresa que no efectuaria més hores extraordinàries si aquestes no li eren compensades, en va continuar realitzant i aquesta realitat s'extreia dels seus horaris de treball que comportaven que en realitzés un mínim de dues setmanals que no li eren retribuïdes i que reclamava. En tot cas, considerava que malgrat el document que incorporava la demandada no podia ser considerat com un llibre de compte d'hores en el sentit previst per l'art. 62 del CRL, del mateix se

n'extreia que treballava els dissabtes. Afegia al respecte del llibre d'hores adjuntat per l'empresari que havia estat manipulat i les anotacions que hi figuraven no tenien cap mena de credibilitat. En tot cas negava que existís cap mena d'incompatibilitat entre els horaris de treball que podia realitzar per compte de la defenent, i la prestació laboral que desenvolupava per tercers.

B.- D'altra part invocava que el desistiment també intervenia per raó de l'incompliment de les normes de salut i seguretat en el treball, i malgrat era cert que l'accident que havia patit s'havia produït el 2015, de resultes del mateix es va imposar a la demandada diferents sancions administratives per incompliment de la normativa pròpia a aquest àmbit. En conseqüència sustenta que fins a la fermesa d'aquestes sancions, la treballadora no podia invocar l'incompliment de la normativa de la salut i seguretat en el treball. En definitiva considerava que havia estat l'absència de formació preventiva que havia estat la principal responsable de l'accident que va patir.

C.- Quant al tracte vexatori, mantenia que suportava comentaris despectius provinents dels directius i dels propis companys de feina i que malgrat les indicacions que es contenien en la Sentència, considerava degudament acreditada la seva realitat així com l'angoixa que va patir que fins i tot va comportar que iniciés un període de baixa mèdica.

III.- Pel que es refereix a l'argument relatiu a l'eventual realització d'hores extraordinàries per part de la treballadora, esdevé necessari posar de relleu amb caire preliminar que malgrat en aquesta alçada la recurrent sostingui que treballava de les 8 a les 16 hores de dilluns a dissabte, en l'escrit de demanda (cfr. primer paràgraf del foli 2) la Sra. D.Sdefensava que l'horari de treball era de dilluns a dissabte de 9 a 16 hores. En aquesta eventualitat, la modificació introduïda al respecte de l'hora d'inici de la jornada de treball no podrà ser per tant valorada sota risc de menystenir la regla "pendente appellatione, nihil innovetur". En mèrits d'aquesta, les parts en la segona instància del procés no poden sol·licitar la reforma de la sentència de primera instància invocant fets, proves o excepcions noves, sinó només per les mateixes adduïdes oportunament en la primera instància del procés, en els límits de la pretensió impugnatòria. I, correlativament, no pot el Tribunal "ad quem" conèixer i resoldre qüestions o problemes diferents dels plantejats en la primera instància, o fets nous introduïts extemporàniament en el procés, ja que al Tribunal de segona instància se li ha de proposar la mateixa "res iudicanda" sobre la qual ha jutjat el jutge "a

quo”.

Realitzada l'anterior precisió, la controvèrsia es situa exclusivament en l'horari de treball dels dissabtes doncs mentre la Sra. D.S defensava que el seu horari de treball era de 9 a 16 hores els sis dies de la setmana, és a dir 42 hores de treball setmanals efectives, la societat demandada manté que la prestació de treball els dissabtes es desenvolupava exclusivament de les 8 a les 13 hores, i per tant la prestació setmanal era la legal (40 hores).

En relació amb aquesta font de discrepàncies, obren en autes diferents testificals practicades prop de persones que mantenen o havien mantingut una relació laboral per compte de la societat defenent coincidint en aquesta amb al Sra. D.S En aquest sentit, el Sr. JI.S.E (foli 554) reconeixia que la mateixa desenvolupava una prestació laboral els dissabtes si bé no en podia precisar els horaris. Més precises han resultat les indicacions de les Sres. R.A (foli 557) i R.D.C. (foli 560) que han declarat sense lloc a cap mena de dubtes que l'horari de treball de la demandant els dissabtes era de 8 a 13 hores. No es pot dubtar de la veracitat d'aquestes indicacions: si bé la primera testimoni, mantenia una relació laboral per compte de la societat LDO, SL, les seves adveracions sobre aquest extrem eren confirmades per la Sra. D.C. que no tant sols no mantenia, quan declarava, cap tipus de relació de dependència al respecte de la demandada sinó que endemés admetia que el contracte de treball que en el seu dia havia mantingut amb LDO, SL s'havia extingit de males maneres, sense que per tant pugui apreciar-se la concurrència de cap mena d'interès en la mateixa per afavorir l'empresari en la prova realitzada.

És cert que la Sra. J.M. (foli 585), testimoni proposada per la part demandant, indicava que el seu horari de treball coincidia amb el de la Sra. D.S i que aquest era de dilluns a dissabte de 8 a 17 hores, no obstant com indica l'òrgan judicial d'instància, aquest horari de treball no coincideix per regla general amb els propis horaris que en la demanda s'admetien per la treballadora el que permet qüestionar-ne les seves indicacions, sense que tampoc es pugui oblidar que la seva versió resulta contradita per altres dues testimonis com hem pogut indicar en l'apartat anterior.

És cert que el llibre horari incorporat per LDO, SL, presenta nombroses irregularitats que impedeixen atorgar-li valor probatori: el mateix no es troba signat per la treballadora, apareixen nombroses ttxades,

correccions i en general ha estat elaborat de manera poc rigorosa i curosa. No obstant, aquestes irregularitats si bé no permeten donar cap mena de credibilitat quant al seu contingut, no avalen la versió de la treballadora. En efecte es tracta d'un mitjà de prova que no és absolut: els horaris de treball o la realització d'hores extraordinàries pot ser demostrada per altres elements de prova valorats de conformitat amb el paràmetre de la sana crítica. I en el supòsit examinat tot porta a considerar que mitjançant la prova testifical practicada prop de les Sres. A i D.C, LDO, SL s'ha establert oportunament que l'horari laboral de la Sra. D. Sera de dilluns a divendres de 9 a 16 hores i dissabtes de 8 a 13 hores, d'on flueix que l'horari de la treballadora no suposava la realització d'hores extraordinàries.

IV.- Pel que es refereix ara, a la suposada infracció a la normativa sobre la salut i seguretat en el treball tampoc l'argument que s'avança permet justificar el desistiment de la treballadora. En efecte, en la demanda sosté que havia patit un accident de treball atribuïble a que l'empresari no respectava la normativa corresponent.

L'accident de treball que va patir la Sra. D.S es va produir el 12-6-2015, això és pràcticament dos anys abans de que desistís del seu lloc de treball. Aquesta Sala ha pogut precisar que en aquest àmbit regeix la regla de la immediatesa relativa (cfr. les decisions d'aquesta Sala de 23-9-2010 i de 31-5-2011 TSJC-72/10 i TSJC-67/11 i més recentment de 28-11-2019, TSJC-159/2019 entre altres) que s'exigeix com a element de causalitat entre la falta que s'imputa a l'empresari i la reacció del treballador a través del seu desistiment de la relació laboral front a unes condicions de treball il·legals.

Atès el període de temps transcorregut entre l'accident de treball patit i el desistiment de la relació laboral, no es pot considerar que concorri la necessària causalitat entre un i altre, de manera que la decisió del treballador tampoc podia emparar-se en l'accident sofert.

En aquesta alçada la treballadora sustenta però que fins que l'empresari no hauria estat sancionat pel M.I. Govern d'Andorra per infracció a la normativa laboral, no podia prevaldre's de l'incompliment a les mesures de seguretat i salut en el treball. Aquest raonament però no pot ser admès. En efecte, tant en la carta de desistiment com posteriorment en la demanda judicial interposada, es relacionava exclusivament l'incompliment en les mesures de salut i seguretat en l'empresa, amb l'accident patit per la

treballadora, sense però que s'introduís cap mena d'argument complementari que permetés considerar que aquest era persistent i es donava per altres raons concretes.

En conseqüència tampoc el motiu del recurs que es planteja al respecte d'aquest punt pot prosperar.

V.- En darrer lloc, considera també la treballadora que el seu desistiment es veia justificat pel tracte degradant a que es veia sotmès tant per l'empresari com pels companys de feina. Sustenta que es tractava de represàlies font a la seva decisió de no efectuar més hores extraordinàries si no li eren retribuïdes, i per la sanció que va ser imposada a LDO a conseqüència de l'accident de treball que va patir.

En relació a aquest extrem compartim la decisió de l'Òrgan judicial d'instància. La jutjadora "a quo" efectua una deguda valoració dels elements de prova practicats de conformitat amb la regla de la sana crítica rectora en aquets àmbit. En efecte, les treballadores declarants neguen la concurrència dels insults o tractes degradants que s'invoquen, i la sola persona que n'ha mantingut la seva existència ha estat la Sra. J.M.O. La relació laboral d'aquesta però s'extingia a finals de l'any 2016, principis del 2017, de manera que tampoc les eventuais manifestacions que podia haver apreciat haurien pogut justificar el desistiment de la treballadora en base a la teoria de la immediatesa relativa indicada atès el temps transcorregut (superior als 5 mesos) entre aquesta data i el moment en que intervenia el desistiment.

Amb la finalitat de ser més extensos encara en l'anàlisi d'aquest extrem, afegirem que el qualificatiu "quejica" o "todoterreno" que determinats treballadors podien haver verbalitzat a la treballadora siguin ni despectius ni desqualificants, i puguin atemptar la dignitat de la persona treballadora. En efecte, el primer resulta banal en el llenguatge quotidià i en relació al segon, era emprat per a qualificar la prestació laboral de la treballadora en el sentit que la seva activitat era transversal. En aquesta eventualitat, tampoc podem considerar que concorri la causa establerta en l'art. 97.1.h) del CRL.

Per tot l'exposat, escau desestimar el recurs d'apel·lació articulat per la Sra. MA.D.S.L.

VI.- RECURS DE LDO, SL:

El recurs d'aquesta societat intervé exclusivament en relació al pronunciament adoptat quant a les costes processals. Sosté que atesa la integra desestimació de la demanda, les costes havien de ser imposades a la treballadora.

El motiu del recurs ha de triomfar. En efecte, el principi general en l'àmbit laboral comporta que quan l'estimació de la demanda del treballador és parcial, les costes s'imposen a l'empresari. Aquesta regla però no permet quan les pretensions del treballador han estat totalment descartades, defugir de la regla del venciment objectiu. En efecte, l'empresari ha hagut de recórrer de manera imperativa als serveis d'un lletrat (art. 97 LQJ) per a defensar-se front a una pretensió que segons ja estat jutjat no tenia fonament, i en conseqüència no resultaria just ni tampoc equitatiu, que hagués de fer front a les esmentades despeses.

VII.- La desestimació del recurs articulat per la Sra. D.S comporta en mèrits de la regla del venciment objectiu que les costes ocasionades en aquesta alçada pel seu recurs li hagin de ser imposades.

Quant a les costes relacionades amb el recurs articulat per la societat LDO, SL, l'èxit del mateix comporta que no hagi de fer-se pronunciament en les costes d'aquesta alçada.

Vistos la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas,

La Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

DECIDEIX

DESESTIMAR el recurs d'apel·lació interposat per la representació processal de la Sra. MA.D.S.L i ESTIMAR el recurs d'apel·lació articulat per la societat LDO, SL contra la Sentència dictada en data 13-2-2019 que revoquem exclusivament en el sentit d'imposar les costes ocasionades en la instància a la demandant, tot i confirmant per la resta la seva part dispositiva.

Imposem a la Sra. MA.D.S.L les costes ocasionades en aquesta alçada derivades del seu recurs, i no fem especial pronunciament en relació

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

a les costes derivades del recurs articulat per la societat LDO, SL.

Així per aquesta nostra resolució, de la qual en serà tramés testimoni a l'Hble. Presidenta de la Batllia, per al seu coneixement i als efectes escaients, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.